

ΠΡΟΣ ΤΟΤΕ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΤΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Β'.

Ἐμπόδια εἰς τὴν ὠφέλειαν τῶν δημοτικῶν
σχολείων.

Ἰσως δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον ἔργον καλὸν καὶ φιλόφρωνον, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἀπαντᾷ δυσκολίας καὶ ἐμπόδια. Ἡστοιχειώδης ἐκπαίδευσις τῆς νεολαίας, τὸ ἐλάχιστον, ἀπαντᾷ προσκόμματα ἀναρίθμητα. Ἐκ τῶν κυριωτέρων εἶναι τὰ ἀκόλουθα.—

Α'. Ἡ φιλαργυρία μερικῶν γονέων. Νομίζουσι τινὲς, καθὼς φαίνεται, ὅτι ἄλλο χρέος δὲν ἔχουσι πρὸς τὰ τέκνα των παρὰ τὰ τρέφωσι καὶ τὰ ἐνδύνωσι,—μὲ ἄλλας λέξεις, φροντίζουσι διὰ τὸ σῶμα καὶ ὄχι διὰ τὸ πνεῦμα, τὸν ἀθάνατον νοῦν. Αὐποῦνται τὰ ἔξοδα τοῦ σχολείου, τὸν μισθὸν τοῦ διδασκάλου, τὴν τιμὴν τῶν ἀναγκαίων βιβλίων, κτλ., καὶ ἡ δὲν στέλλουσι τὰ παιδιά των εἰς σχολεῖον χάριν τῆ ἀσημάντου κέρδους, τὸ ὁποῖον ἠθέλει προκύψει ἀπὸ τοῦς κόπυς των, ἢ τὰ βάλλουσι εἰς διδάσκαλον εὐθνήρον καὶ ἀνάξιον, ἢ, τέλος, δὲν φροντίζουσι ὥστε νὰ ἔχη ὁ διδάσκαλος τὰ μέσα νὰ τὰ ἐκπαιδεύσῃ, καὶ οὕτω χάνουσι καὶ τὰ μικρὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα πραγματικῶς καταβάλλουσι. Ἄλλ' ὅ σπείρουσι φειδομένως φειδομένως καὶ θερίζουσι, καὶ ὁ σπείρουσι ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίζουσι. Β'. Κορ. 9^ο. 6.

Β'. Ἡ διάθεσις τῶν πλουσίων νὰ προμηθεύωσι ἰδιαιτέρως διδασκάλους διὰ τὰ τέκνα των προσενηθὶ ὄχι μικρὰν ζήμιαν εἰς τὰ δημοτικά σχολεῖα. Ἐχόντες τὰ μέσα νὰ ἐκπαιδεύωσι ἰδιαιτέρως τὰ τέκνα των, πολλὰκις δὲν φροντίζουσι διὰ τὰ κοινὰ σχολεῖα. Ἡ ἀμέλεια δὲ αὕτη πηγάζει ὄχι τόσον ἀπὸ καταστροφισμὸν ἢ ἰδιοτέλειαν, ὅσον ἀπὸ ἐσφαλμένην ἰδέαν. Ἡ παιδεία θεωρεῖται ὡς πραγματεία, ἢ ὁπλοιστὴν θέλει ἄς τὴν ἀγοράσῃ. Ἄλλὰ τί συμβαίνει; Ἡ κοινότης πάσχει, καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ μεθέξωσι καὶ οἱ πλούσιοι τῆς κοινῆς δυστυχίας.

Γ'. Ἡ ἀδιαφορία τῶν γονέων. Οἱ πλείότεροι γονεῖς στέλλουσι τὰ τέκνα εἰς τὸ σχολεῖον μᾶλλον πρὸς ἰδίαν των ἀνάπαισιν, παρὰ πρὸς ὄφελος τῶν παιδίων. Τὸ σχολεῖον, κατὰ τὴν γνώμην τῶν τοιούτων, εἶναι εἶδος παιδοτροφείου, καὶ ὁ διδάσκαλος εἶδος τροφῶν. εὐθὺς λοιπὸν ἀφοῦ κριθῇ τὸ τέκνον ἀρκετὰ μέγαλον διὰ τὸ δεύτερον τοῦτο παιδοτροφεῖον καὶ τὴν δευτέραν ταύτην τροφὸν, τὸ παραδίδουσι εἰς τὸν δημόσιον διδάσκαλον, ἢ εἰς γέροντα τινὰ ἰδιαιτέρον σχολάρχην, ἢ πτωχὴν

τινὰ γραΐαν διδασκάλισσαν, περιχαρεῖς, πρῶτον μὲν καὶ κυριώτατον, ὅτι τὸ ἐξεφορτώθησαν, καὶ δεύτερον, ὅτι ἐνδέχεται ἴσως μὲ τὸν καιρὸν νὰ μάθῃ γράμματα! Ἄλλὰ περισσότερον δὲν φροντίζουσι οὐδὲ τὸ σχολεῖον ἐπισκέπτονται ποτὲ, οὐδ' ἐρευνοῦν ἂν ὁ διδάσκαλος ἐκτελῇ πιστῶς τὰ χρέη τῆς, ἢ ἂν οἱ μαθηταὶ προοδεύωσι, ἢ τὸ ἐναντίον. Ποτὲ δὲν ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν ὅτι διδάσκαλος πρέπει νὰ ἐνθαρρύνεται, —καὶ νὰ ἐνθαρρύνεται ὄχι διὰ ποταπῶν φιλοδωρημάτων, τὰ ὁποῖα εὐχαριστοῦν ἴσως ἀγενῆ τινὰ πνεύματα· ἀλλὰ διὰ ὑπολήψεως καὶ τιμῆς, μόνων ἰκανῶν ἀμοιβῶν τῶν κόπων καὶ μόχθων, ὅσους ἐξ ἀνάγκης ὑποφέρει ὁ ἐπιμελής καὶ ἀληθινὸς διδάσκαλος.

Εἶναι τῶντι ἀξιοθρήνητον νὰ βλέπῃ τις μὲ πόσῃ ἀδιαφορίαν ἢ ἀσυλλογισίαν ἐπιζητοῦνται τὰ τέκνα των εἰς πάντη ἀνάξιους διδασκάλους ὄχι μόνον οἱ ἀμαθεῖς καὶ χυδαῖοι, ἀλλὰ ἢ πολλοὶ γενεχεῖς ἢ πεπαιδευμένοι γονεῖς! Φαντάζονται ἴσως οἱ κήριοι οὗτοι περιττὸν πάντα κόπον περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τόσον νεαρῶν παιδίων, καὶ ἀναβάλλουσι τὰς περὶ τούτου φροντίδας των εἰς ἀκόλουθους ἢ ὠριμότερους χρόνους. Ὅταν προχωρήσωσι, λέγουσι, εἰς ὑψηλότερα μαθήματα, τότε θέλουσι κάμειν πᾶν ὅτι δυνάμεθα ὑπερ αὐτῶν. Ἄλλὰ τοῦς λανθάνει ἄραγε ὅτι εἰς τὴν τρυφερωτάτην ἡλικίαν γίνονται αἱ μοιμώτεροι ἐντυπώσεις; Τοῦς φαίνεται φρόνιμον νὰ καταβάλλωσι ἀσθενῆ καὶ σαθρὰ θεμέλια, ἐνῶ μάλιστα σκοπεῖον νὰ ἐποικοδομήσωσι λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ παλάτια;

Γονεῖς! εἰάν ἀγαπᾶτε τὴν πατρίδα, εἰάν ἐπιθυμῆτε τὴν εὐτυχίαν τῶν τέκνων σας, μὴ ἀδιαφορεῖτε περὶ τῶν μικρῶν σχολείων· μὴ φαντάζεσθε, ὅτι, ἐπειδὴ εἶναι μικρὰ, εἶναι ἢ μικρῶς προσοχῆς ἄξια. Μὴ παραδίδετε εἰς τὸν τυχόντα διδάσκαλον τὰ τρυφερὰ τέκνα σας· διότι ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ ἐνεργεῖ ἐπάνω εἰς τῶν φιλάτων σας τὸν χαρακτήρα. Τέλος, ὑπολήψασθε καὶ τιμᾶτε τοῦς διδασκάλους, εἰάν ἐπιθυμῆτε διδασκάλους ὑπολήψεως καὶ τιμῆς ἄξιους.

Δ'. Ἡ ἀμέλεια τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἡθικῆς διδασκαλίας ὀλιγοστεύει πολὺ τὴν ὠφέλειαν τῶν δημοτικῶν σχολείων. Διὰ τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας δὲν ἐννοῶ τὴν ἀνάγνωσιν ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων, ἀλλὰ τὴν παράδοσιν τῶν οὐρανίων παραγγελιῶν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας. Ἀπ' αὐτὰς πηγάζει ἀληθῶς ἡ ἠθικὴ μόρφωσις τῆς νεολαίας, καὶ ὄχι ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας. Ἡ Χριστιανικὴ λοιπὸν ἠθικὴ πρέπει ὄχι μόνον νὰ μὴ λείπῃ, ἀλλὰ ἢ ν' ἀποτελῇ μέγα καὶ οὐσιῶδες μέρος τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως.—Φ. Α. Β.